ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА УМИСНЕ ВБИВСТВО ВЛАСНОЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

КОВТУН Олександр Олексійович - аспірант Інституту Держави і Права імені В.М. Корецького НАН України

ORCID /0009-0007-3555-3595

УДК 343.622

DOI: https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.1.13

У статті надано комплексну кримінологічну характеристику особи, яка вчинила умисне вбивство новонародженої дитини. Акцентовано увагу на тому, що суб'єктом цього кримінального правопорушення може бути тільки мати, яка народила дитину.

На підставі статистичних даних та матеріалів судової практики проаналізовано вікові, соціальні, економічно-побутові, освітні та інші складові характеристики особи, яка вчиняє умисне вбивство власної новонародженої дитини. Надано компаративістський аналіз ознак особи злочинця на підставі світових кримінально-правових та кримінологічних даних.

Удосконалено визначення суб'єкта цього виду злочинів із необхідністю врахування факту, що вагітність і пологи, як фізіологічні процеси, змінюють психіку жінки та її реакцію на оточення.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, права людини, суспільні відносини, зарубіжний досвід, умисне вбивство, життя людини, дитина, мати, новонароджена дитина, особа злочинця, кримінальне покарання.

Постановка проблеми

Міжнародне та національне законодавство, зокрема, Загальна Декларація прав людини [1], Декларація прав дитини [2], Конституція України як Основний закон держави [3] закріплюють важливі положення про те, що всі люди є вільними та рівними у своїй гідності й правах; кожен має невід'ємне право на життя, якого ніхто свавільно не може позбавити. У ст. 3 Конституції України також визначено: « … людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». А тому закономірно, коли держава відповідає перед людиною за свою діяльність, так як захищати ці інтереси є одним із найважливіших завдань кримінального законодавства.

Право на життя охороняється також кримінальним законодавством. Так, у чинному Кримінальному кодексі України відповідальність за протиправні діяння, що посягають на життя, призначається за встановленими вимогами у главі II (Особливої частини) «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи». Таким чином, підкреслюється виняткове значення людини та її життя в системі кримінального законодавства [4].

Життя людини тисячоліттями захищалось законом. Сучасна доктрина кримінально-правової науки [5, с. 63-65; 6; 7; 8] та судова медицина [9] під вбивством розуміє передбачене кримінальним законом винне, суспільно небезпечне діяння, що посягає на життя іншої людини і спричиняє її смерть. Суспільна небезпечність вбивства полягає в тому, що внаслідок вчинення таких дій людина позбавляється життя – одного з найцінніших своїх природних благ. І особливо гостро стоїть питання, коли відбувається посягання на життя щойно народженої дитини. Окремої уваги Кримінальний кодекс України в ст. 117 приділив

умисному вбивству матір'ю своєї новонародженої дитини, під яким розуміється «умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після пологів» [4]. Оскільки чимало наукових праць приділено особливостям кримінально-правової характеристики цього кримінального правопорушення, ми зупинимось на кримінологічній характеристиці, яка є достатньо складною.

Стан опрацювання проблематики

Питання особливостей кримінальної відповідальності та покарання за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини в різні часи перебувало в полі зору багатьох вітчизняних та зарубіжних не лише науковців та практиків юридичної сфери, а й медиків, зокрема: І. Берн, Т. Езер, Дж. Коен, Дж. Оверал, І. Сенюта [10], Ю. Жмур та О. Гоцуляк [5], В. Запорожан, М. Цегельський, Н. Рожковська [11], О. Мусиченко та О. Вербицький [12], Л. Мостепанюк [13; 14], Х. Перепилиця [15], Х. Романюк [16], Т. Родіонова [17], О. Саінчин [18], О. Сосніна [19], О. Сотула [20], В. Стратонов [21], К. Черевко [22], О. Шевченко [23; 24], О. Ходимчук [25], О. Хорватова [26] та інші.Наукову та практичну цінність запропонованих ними підходів до розуміння суті умисного вбивства в цілому, та умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини не викликає сумніву. Втім, сьогодення вимагає розв'язання низки сучасних дискусійних проблем та потребує подальших досліджень з метою формування сталого теоретичного базису забезпечення дієвості цієї норми кримінального закону. Правова визначеність у питанні кримінальної відповідальності за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини, запозичення позитивного міжнародного досвіду є ключовими напрямами теоретичного обґрунтування практичної діяльності не лише правоохоронних органів, а й цілої системи соціальних та медичних установ.

Метою статті є кримінально-правовий та кримінологічний аналіз особи, яка вчиняє вбивство своєї новонародженої дитини.

Виклад основного матеріалу дослідження

Соціальне значення життя людини полягає в тому, що фізичне його знищення становить і знищення тих суспільних відносин, носієм яких по суті та по факту є людина. У цілому, життя – це передумова існування людини як суспільної істоти та передумова для існування всіх суспільних відносин. Позбавлення життя людини тягне за собою порушення суспільних відносин, так як наступають незворотні та невиправні наслідки. Саме тому життя людини як об'єкт кримінально-правової охорони представляє собою соціально-біологічну цінність.

За офіційними даними Офісу Генерального прокурора України [29], у 2023 році обліковано кримінальних правопорушень за ст. 117 КК – 8, вручено підозру стосовно 7 осіб, направлені до суду з обвинувальним актом (п.п. 2,3 ст. 283 КПК) – 4; у 2024 році обліковано кримінальних правопорушень за ст. 117 КК – 4, вручено підозру по 3 кримінальним провадженням, направлені до суду з обвинувальним актом (п.п. 2,3 ст. 283 КПК) – 3. Втім, лише за січень 2025 року обліковано кримінальних правопорушень за ст. 117 КК – 1, вручено підозру – 1 особі. Щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення за ст. 117 КК, то за 2023-2024 р.р. – 1 неповнолітня особа.

Судова статистика [30; 31] свідчить про наступне: у 2022 році кількість осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили за ст. 117 КК становила 3 особи, з них 2 засуджено до покарання строком на 1 рік; визнано неосудною із застосуванням примусових заходів медичного характеру – 1 особа; звільнено від покарання з випробуванням – 4 особи (за кримінальними провадженнями, що надійшли до суду ще у 2021 році); призначено покарання за сукупністю вироків – 1 особа. У 2023 році кількість осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили за ст. 117 КК, становила 5; призначене покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк: від 1 до 2 років – 1 особа, від 2 до 3 років – 1 особа; звільнено від покарання з випробуванням – 3 особи.

Кримінологічний аналіз особи злочинця за ст. 117 КК на підставі даних судової статистки [30; 31] виглядає наступним чином: у 2022 році кримінальне правопорушення вчинили 2 жінки, громадянки України; віком від 25 до 30 років – 1 особа, 30-50 років – 1 особа; працездатні, які не працювали і не навчалися; освіта – базова загальна середня. Цікавою видається кримінологічна характеристика особи злочинця за ст. 11 КК у 2023 році: так, кримінальне правопорушення вчинили 1 особа зі статусом пенсіонер (у т.ч. інвалід); працездатні, які не працювали і не навчалися, – 4 особи; освіта на час вчинення злочину – 1 особа з вищою освітою, професійно-технічна освіта – 2 особи, повна загальна середня освіта – 1, базова загальна середня – 1 особа.

Слід зауважити, що при розгляді такого специфічного виду умисного вбивства, як вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини, звертає увагу наступна обставина: конкретної характеристики матері-вбивці досі не існує, оскільки в процесі зміни моральних цінностей та суспільно-економічних формацій, – змінюється не лише людська поведінка, а й ставлення до певних порушень закону. Якщо аналізувати судову практику кінця XX та початку XXI століття, можна посилатись на наступну сформовану характеристику суб'єктів цього кримінального правопорушення:

- переважна більшість – це молоді жінки до 35 років, більше половини не заміжні, які народжують дітей уперше та в більшості випадків від випадкового або першого сексуального зв'язку;
- такі особи сильно стурбовані наявною позашлюбною вагітністю, приховують її від оточення, особливо ті жінки, яких зґвалтували, а вони не повідомили про злочин;
- у матерів, які вчиняють цей вид криімнального правопорушення, виникає сором та страх перед батьками або родичами, у більшості випадків зазначені обставини призводять до вчинення вбивства новонародженої дитини відразу після пологів;
- аналіз практичної діяльності правоохоронних органів та обвинувальних вироків суду по цій категорії кримінальних проваджень свідчить, що суб'єкти цього злочину часто мають бездоганне минуле, займаються суспільно корисною працею, не зловживають алкоголем, тому поява для них такої незаконнонародженої дитини є життєвою катастрофою, наслідком збігу складних особливих та сімейних обставин. Такі жінки, щоб запобігти розголосу, в силу все ще існуючої громадської думки, яка засуджує позашлюбну вагітність, змушені народжувати таємно, у більшості випадків у несприятливих умовах без сторонньої допомоги;
- приводом до вчинення вбивства новонародженої дитини часто стає неможливість зробити аборт через великий термін вагітності або взагалі через неможливість такого переривання вагітності через фізіологічні особливості організму;
- також існує група осіб, які ведуть аморальний спосіб життя, вживають алкоголь, наркотики, тому поява дитини для них є обтяженням. У результаті нестабільного матеріального становища, іноді через жорстоку зраду коханої людини або в силу інших обставин, вагітність стає небажаною і єдиним рішенням цієї проблеми, тому жінки обирають вбивство дитини.

Характеризуючи суб'єкт цього виду злочинів, необхідно враховувати, що вагітність та пологи як фізіологічні процеси змінюють психіку жінки та її реакцію на оточення, тому такий стан називають обмеженою осудністю. Втім, не всі вчені поділяють таку думку. Наприклад, О. Олійник [32,с.238] зазначає: «…жінка під час пологів може розглядатись як така, яка не в повній мірі усвідомлює свої дії та керує ними, але це не є станом обмеженої осудності, для якого потрібна констатація наявності психічної хвороби». Хоча за медичними критеріями жінку після пологів не завжди можна вважати повністю осудною. Тому в кожному конкретному випадку призначаються судово-психіатричні експертизи.

Наступне. Період вагітності для окремої категорії жінок, яких зґвалтували чи вагітність виникла внаслідок позашлюбних відносин, супроводжується постійним наро-

танням страху перед ганьбою, яка їх очікує з народженням дитини. Такий стан вкрай знесилює психіку жінку. Тому на фоні таких емоційних факторів протягом вагітності, пологи проходять при надто роздратованій та збудженій поведінці і жінка наважується на такий ганебний вчинок, як вбивство небажаного плоду. Але, враховуючи теперішній час, коли моральні цінності змінилися, змінилась громадська думка та спосіб життя молоді, фактори, які впливають на вибір такого рішення своєї проблеми, змінилися. Тому можна говорити, що в більшості випадків характерними рисами таких жінок стали аморальна поведінка, зловживання алкоголем, наркотичними засобами, випадкові сексуальні зв'язки тощо.

Отже, сьогодні переважають мотиви більш цинічні та зухвалі, способи вбивств більш жорстокі. Вивчаючи судову практику в більшості випадків, можна побачити характерні риси теперішньої матері-вбивці як самозакоханої та егоїстичної особи, а саме:

- дуже молоді жінки, які завагітніли від випадкових зв'язків (дитина їм зовсім не потрібна, тому що вона ще зовсім молода для материнства);
- завагітніла в результаті першого статевого зв'язку, або вона стала жертвою обману старшого чоловіка, чи коли вступила у статевий зв'язок у нетверезому стані, що в більшості випадків полюбляє сучасна молодь;
- жінки, у яких сімейні негаразди або постійні зради чоловіка, дуже часті сварки з рідними та батьками, які спонукають її на вчинення такого правопорушення;
- матеріально незабезпечені (переважна більшість), без постійного заробітку, без освіти, з низьким загальноосвітнім та культурним рівнем;
- мешканки сільської місцевості, яких до вчинення дітовбивства спонукає такий фактор, як сором, жах перед ганьбою, що викликані традиціями та звичками, які ще залишились там, де вагоме значення має думка батьків, а суспільство засуджує позашлюбні зв'язки;
- причиною також може стати й бажання не зіпсувати хорошу думку сусідів та оточення про себе, не зіпсувати собі кар'єру, або щоб дитина не заважала розкішному життю;
- достатньо велика частина жінок – суб'єктів цього виду кримінального правопорушення відрізняється надмірним цинізмом, дурним вихованням, аморальною поведінкою, ніколи не займаються і не бажають займатися корисною справою.

Таким чином, можна резюмувати: суб'єктом кримінального правопорушення за ст. 117 КК України є жінка-породілля (мати), яка перебуває в психолого-емоційному стані, який виник внаслідок пологів чи одразу після них, при цьому вона є осудною.

В Українському законодавстві передбачено, що відповідальність за цей вид злочинів наступає з 14 років, тобто знижений вік суб'єкта відповідальності. Втім, не завжди науковці розділяють думку щодо встановленого віку відповідальності. Так, І. С. Семенюк [33, с.95] вважає за доцільне встановити «… вік, з якого наступає відповідальність за даний вид правопорушення з 16 років». Можливо, автор і має рацію, адже проведений нами аналіз архівних матеріалів кримінальних справ [34; 35; 36; 37] дозволяє узагальнити, що з 16-річного віку за цією статею КК притягнуто до відповідальності лише 2,5% осіб. Неповнолітні віком з 17-18 років вчиняють такі вбивства у відносно кількісній характеристиці, а саме 17 %, а у віці з 19 до 35 років – 77 %, з 36-49 років – 7 % [33, с.96-97].

За даними статистики, в Україні середній вік жінки, яка вперше народжує дитину, становить: 25-29 років – 34,1% породіль, до 20 років – 4,2% породіль, 40 років і старше – 2,2%, 30-39 років – 35,8% [38]. Для порівняння, середній вік народження першої дитини у державах Європейського Союзу коливається від 26,3 року для жінок у Болгарії, 31,3 рік в Італії. Середній вік народження першої дитини для жінок у всіх країнах-членах ЄС продовжує зростати та наразі становить в середньому 29 років. Найбільше цей показник змінився в Естонії: якщо у 2015 році жінки народжували в середньому у віці 27 років, то у 2019 – вже 28 років. Схожа тенденція також у Литві та

Люксембурзі. А от у Словаччині та Словенії за той самий період середній вік народження першої дитини зріс лише на 1-2 місяці. Найнижчий вік народження першої дитини – у жінок з Болгарії та Румунії: 26,3 та 26,9 років відповідно, тоді як найвищий – в Італії, Іспанії та Люксембурзі – більше 31 року [39].

Проте кількісна характеристика не може стати підставою для зниження віку, з якого наступає кримінальна відповідальність. Можливо, саме страх понести відповідальність і стримує неповнолітніх вчиняти такі злочини, адже інститут материнства показує, що значно збільшилась кількість народження дітей саме у віці з 14 років. Мають місце випадки і більш раннього народження дітей. У середньому за останні три роки народжувалось близько 26 тисяч немовлят. Наше дослідження показало, що вбивство вчиняють і жінки, які вже мають дітей [40].

Стосовно віку суб'єкта, з якого наступає кримінальна відповідальність за вбивство новонародженої дитини, то, по-перше, є багатоваріантне встановлення у світі нижньої межі віку, з якої особи притягуються до кримінальної відповідальності за цей злочин: з 12 років (Китай) [41], з 13 років Франція [42], України, Грузії, Литви з 14 років, 15 років згідно з Шведським законом [43, с. 68-73] та 18 років (Іспанія, Болгарія).

В Україні в ч. 2 ст. 22 КК України прямо визначено вік, з якого наступає кримінальна відповідальність за вчинені кримінальні правопорушення: «… відповідальність за ст. 115-117 КК України наступає з 14 років». Згідно з українським законодавством, такі суб'єкти можуть бути громадянами України, іноземними громадянами які не мають статусу дипломатичної недоторканності, та особи без громадянства на підставі ст.ст.6-8 КК України.

На жаль, ця норма не передбачає відповідальності суб'єкта, який вчиняє такі дії повторно. А тому, на нашу думку, законодавцям та науковцям слід визначати кваліфікуючі ознаки повторного, а також одночасного вбивства двох і більше новонароджених.

Висновки

Захист життя людини, у тому числі не народженої та новонародженої, в усьому цивілізованому світі реалізується через систему норм кримінального законодавства. Саме тому важливим є визначення понять та категорій, які існують у кримінальному законодавстві та передбачають відповідальність за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини.

Слід зрозуміти, що суб'єктом вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини є фізична, осудна особа, яка народила дитину і яка шляхом дії чи бездіяльності вбила її під час пологів або одразу після них, перебуваючи у постсиндромному родовому стані, що не дозволяв їй оцінювати власні дії та наслідки, які можливі в їх результаті. Важливим критерієм визначення суб'єктності цього кримінального правопорушення у світі є вік, з якого наступає кримінальна відповідальність, та стан осудності.

Література

1. Загальна декларація прав людини Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 01.03.2025).

2. Декларація прав дитини: Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text (дата звернення: 01.03.2025).

3. Конституція України. Прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року // ВВР України. – 1996. — № 30. – Ст. 141.

4. Кримінальний кодекс України: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення 13.02.2025).

5. Жмур Ю.М., Гоцуляк О.О. Актуальні проблеми кваліфікації вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини. «Молодий вчений» № 6 (82) 2020. С.63-65.

6. Александров Ю. В. / Кримінальне право України. Загальна частина [підруч.] // Ю. В. Александров, В.А. Клименко. К.: МАУП, 2004. 328 с.

7. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України / М. Й. Коржанський. К.: Атіка. 2001. 625 с.

8. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник/ Бажанов М.І., Баулін Ю.В. та ін// За заг. ред. М.І. Бажанова. 2-ге вид. перероб. і допов. К., Юрінком Інтер. 2005. 479 с.

9. Судова медицина / Під ред. В.В. Білкун, Л.Л. Голубович та ін. Київ, 1990. 480с.

10. Берн І., Езер Т., Коен Дж., Оверал Дж., Сенюта І. Права людини у сфері охорони здоров'я практичний посібник / За наук. ред. І. Сенюти – Львів: Вид.-во ЛОБФ «Медицина і право», 2012. 562 с.

11. Запорожан В.М. Цегельський М.Р., Рожковська Н.М. Акушерство і гінекологія: підручник у 2-х томах. Т-1. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2005. 472 с.

12. Мусиченко О.М. Вербицький О.С. Кримінальна відповідальність за вбивство новонародженої дитини: порівняльно-правовий аспект. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 30 (69). № 4. 2019.

13. Мостепанюк Л.О. Родинні зв'язки як ознака спеціального суб'єкта у нормах Кримінального кодексу України. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2024. № 1. С.216-223.

14. Мостепанюк Л.О. Особливий психофізичний стан як обставина, яка пом'якшує покарання у ст. 117 Кримінального кодексу України. А Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 3. С. 471-475.

15. Перепелиця Х.В. Кримінально-правова характеристика дітовбивства за Кримінальним кодексом Австрії 1852 р.*Часопис Київського університету права. 2020/4. С.69-70.*

16. Романюк Х.І. Історичні витоки кримінально-правового регулювання відповідальності за переривання вагітності в Україні. *Порівняльно-аналітичне право: електронне наукове фахове видання*. 2016. № 1. С. 298–301.

17. Родіонова Т.В. Кримінальна відповідальність жінок: історичний аспект. *Правова держава*. 2009. № 11. С. 132–137.

18. Саінчин О.С. Криміналістичні проблеми розслідування умисних убивств матір'ю своєї новонародженої дитини. О.С. Саінчин, Д. Г. Нікітін. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2005. № 2. Запоріжжя; ЗНУ: Запорізький національний університет, 2005. С.175-178.

19. Сосніна О.В. Кримінальна відповідальність за вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини за законодавством держав континентальної Європи. *Вісник Львівського торгівельно-економічного університету. Юридичні науки. 2018. Вип. 7.* С.200-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2018_7_24 (дата звернення 12.07.2022).

20. Сотула О. С. Питання вдосконалення норми, передбаченої статтею 117 КК України з точки зору правової компаративістики. *Вплив сучасної юридичної науки на політичні й соціально-економічні процеси в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Одеса, 24 жовтня 2014 року). Одеса: Міжнар. гуманітар. ун-т, 2014. С. 107–109.

21. Стратонов В.М., Ковтун О.О. Генеза кримінальної відповідальності за вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Проблеми підвищення ефективності кримінальної юстиції України: колективна монографія /*Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, Київський університет права НАН України: за заг. ред. Ю.С. Шемшученка, Ю.Л. Бошицького. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 692 с.*

22. Черевко К.О. Генезис законодавства про незаконне проведення аборту. *ВісникХарківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Право»*. 2013. Вип. 16. С. 162–164.

23. Шевченко О. В. Кримінальна відповідальність за вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 215 с.

24. Шевченко О. В. Способи вчинення дітовбивства та розмежування умисного

вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК) та залишення в небезпеці, вчинене матір'ю стосовно новонародженої дитини (ч. 2 ст. 135 КК України). Вісник Кримінологічної асоціації України. 2013. № 5. С.77-84.

25. Ходимчук О.О. Насильницька злочинність осіб з психічними аномаліями та її запобігання: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: Київ, НАВСУ МВС України. 2005. 245 с.

26. Хорватова О.О., Скок В.С. Агресивна поведінка особи та її зв'язок із злочинністю: правові та психологічні аспекти. Європейський правничий часопис: науковий журнал / редкол.: П. В. Цимбал (голов. ред.) та ін. – Київ: Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет». 2024. Випуск 3. С. 49-54.

27. Хорватова О.О. Деякі причини та умови вчинення насильницьких злочинів особами з психічними аномаліями. ВІСНИК Кримінологічної асоціації України. Збірник наукових праць. № 1 (31). 2024. С. 230-239.

28. Хорватова О.О., Горбань Н.С., Демяненко В.О. Питання протидії насильницьким правопорушенням, що вчиняються неповнолітніми з психічними аномаліями. Проблеми ефективності кримінальної юстиції України: колективна монографія. Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, Київський університет права прва НАН України; за заг.ред. Ю.С.Шемшученко, Ю.Л. Бошицького.Київ: Вид-во Ліра-К. 2021. 692с.

1. 29. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора України. Офіційний сайт. URL: https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2.

2. 30. Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання та склад засуджених 2023. Державна судова адміністрація України. Офіційний сайт. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023.

3. 31. Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання та склад засуджених 2022. Державна судова адміністрація України. Офіційний сайт. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2022.

32. Олійник О. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини (ст.117 КК України). Підприємництво, Господарство і право. №3. 2017. С.237.

33. Семенюк І.С. Суб'єкт злочину, передбаченого ст.117 Кримінального кодексу України: кримінально-правова та кримінологічна характеристика. *Держава та регіони. Серія Право. 2015. №4 (50).* С.95-99.

34. Архів Богуславського районного суду Київської області. Справа №358/761/14-к.18.

35. Архів Болехівського міського суду Івано-Франківської області. Справа №339/3-02/13-к.14.

36. Архів Дрогобицького міськрайонного суду м. Києва. Справа №756/2782/15-к.1.

37. Архів Черняхівського районного суду Житомирської області. Справа №1/062-4/102/2012.11.

38. Статистика про материнство. URL: https://nyznoverbizkaotg.dosvit. org.ua /news/statistika-pro-materinstvo-2022-05-05 (дата звернення 02.07.2023 р).

39. У Євростаті розповіли, в якому віці жінки у ЄС народжують першу дитину: Європейська правда. Інфографіка. 24 лютого 2021 р. URL: https://www.eurointegration.com.ua/news/2021/02/24/7120171/ (дата звернення 03.03.2025 р.).

40. Вирок Роздільнянського районного суду Одеської області. Справа №511/1765/18. URL: https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/8403 3658 (дата звернення 03.07.2023 р.).

41. Кримінальний кодекс Китайської Народної Республіки / Переклад на українську мову – А. О. Воінова, В. С. Станіч / під ред. Коротюк О. В., д. ю. н. К.: ОВК, 2021. 196 с.

42. Кримінальний кодекс Франції (на 1 липня 2000) URL: https://yurist-online.org/laws/foreign/criminalcode_fr/_doc-5-.pdf

43. Ковтун О.О. Компаративістичні аспекти вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини деяких зарубіжних держав. // *Актуальні проблеми сучасної юридичної науки та практики. Випуск 2: матеріали круглого столу* (м. Київ, 7 жовтня 2021 року), Київ, *Видавництво Ліра-К,* 2021. 230 с. С.68-73.

Oleksandr Kovtun
kovtunaleksandr24@gmail.com

SPECIFIC ISSUES OF THE CRIMINOLOGY CHARACTERISTICS OF A PERSON WHO COMMITTED MURDER OF HIS OWN NEWBORN CHILD

The article provides a comprehensive criminological description of a person who committed the intentional murder of a newborn child. Attention is focused on the fact that the subject of this criminal offense can only be a mother who gave birth to a child.

Based on statistical data and materials of judicial practice, the age, social, economic and household, educational and other components of the characteristics of a person who commits the intentional murder of her own newborn child are analyzed. A comparative analysis of the characteristics of the criminal's personality is provided based on world criminal law and criminological data.

The definition of the subject of this type of crime is improved with the need to take into account the fact that pregnancy and childbirth, as physiological processes, change the woman's psyche and her reaction to the surrounding reality.

Keywords: criminal responsibility, human rights, social relations, foreign experience, intentional murder, human life, child, mother, newborn child, personality of the criminal, criminal punishment.